

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Liikuttava sote – Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten terveysliikuntaosaamisen edistämishanke
Hakemusnumero	R-01451
Valintakokouksen päivämäärä	24.4.2024
Hakijan virallinen nimi	Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö sr
Osatoteuttajat	Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erytystavoite	4.2. Uutta osaamista työelämään
Alkamispäivämäärä	1.9.2024
Päätymispäivämäärä	31.12.2026
Käsittelijä	Päivi Jaakola

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksen mukaan alueella kärsitään muuta maata enemmän muun muassa mielenterveysongelmista ja tuki- ja liikuntaelinsairauksista. Riittävällä liikkumisella voidaan ehkäistä ja osittain myös hoitaa valtaosaa terveydenhuoltoon kuormittavista pitkäaikaissairauksista.

Hyvinvointialueudistuksen myötä vastuu terveyden ja samalla liikkumisen edistämisestä kuuluu sekä hyvinvointialueille että kunnille. Hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelman tavoitteena on liikuntaosaamisen vahvistaminen eri koulutusaloilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa. Toistaiseksi terveysliikunnan edistäminen ei ole juurikaan kuulunut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten koulutukseen toisella asteella, ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa. Liikkumisen edistämistä ei myöskään ole ennen hyvinvointialueudistusta juurikaan pidetty terveydenhuollon työtehtävänä.

Hanke vastaa hallitusohjelman tavoitteeseen liikuntaosaamisen vahvistamisesta terveydenhuollossa. Hankkeen **tavoitteena** on sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten ja sote-opettajien terveysliikunnan osaamisen kehittäminen.

Osaamisen kehittämiseksi hankkeessa järjestetään terveyttä edistävän liikunnan koulutuksia, joihin tavoitellaan osallistujiksi 150 sote-ammattilaista ja sote-opettajaa. Lisäksi hankkeessa kehitetään liikkumisen puheeksi oton ja liikuntaneuvontaan ohjautumisen rakenteita yhteistyössä hyvinvointialueiden henkilöstön kanssa. Oppilaitoksissa yhteiskehitetään oppilaitosten henkilökunnan kanssa opetus- ja toteutussuunnitelmia, jotta liikkumisen edistämisen sisällöt ovat aiempaa vahvempi osa terveydenhuoltoalan ammattilaisten koulutuksia.

Hanketta valmisteltaessa on keskusteltu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ja oppilaitosten edustajien kanssa hankkeen tarpeesta, kohderyhmän määrittelystä ja hankkeen toimenpiteiden kohdentamisesta. Lisäksi valmisteluvaiheessa on kartoitettu kohdennettuihin koulutuksiin tavoiteltavien sote-ammattilasten ja sote-opettajien määrää alueella.

Toimenpiteet

Työpaketti 1: Kohderyhmän sitouttaminen ja osaamistarpeiden kartoittaminen

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden ja oppilaitosten johdolle pidetään viisi työpajaa. Tavoitteena on sitouttaa johto toimintaan, jotta sote-yksiköiden toimintakulttuuria voidaan kehittää liikkumisen edistämistä tukevaksi ja oppilaitosten toimintakulttuuria terveysliikunnan opetusta tukevaksi.
2. Sote-ammattilaisille toteutetaan osaamistarvekartoitus terveysliikunnan sisällöistä. Kartoituksessa hyödynnetään valtion liikuntaneuvoston raporttia: ”Terveyttä edistävä liikkuminen ja liikunta osana sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutussisältöjä”.
3. Sote-ammattilaisille ja opettajille järjestetään 1–3 osallistavaa työpajaa hankkeen alussa. Tavoitteena on saada ammattilaiset ja opettajat ideoimaan yhdessä, mitä liikkumisen edistämällä voidaan saavuttaa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Työpaketti 2a: Terveyttä edistävän liikkumisen koulutus

1. Terveydenhuollon ammattilaisten ja sote-opettajien terveyttä edistävän liikkumisen koulutusmateriaali valmistellaan valtion liikuntaneuvoston raportin suositusten ja toteutetun osaamistarvekartoituksen perusteella. Raportin koulutussuosituksen teemoja ovat mm.: liikkumisen terveysvaikutukset, paikallaanolon terveyshaitat, kansainväliset ja kansalliset terveysliikuntasuositukset, eri väestöryhmien liikkumisen suositukset, liikkumista edistävät ja estävät tekijät, liikkumaan motivointi, liikkumisen edistäminen terveydenhuollossa, liikkumisen turvallisuus sekä väestön liikkumisen merkitys sote-palveluiden talouden ja palvelutarpeen näkökulmasta.
2. Sote-ammattilaisille ja -opettajille toteutetaan koulutuskokonaisuudet terveyttä edistävästä liikkumisesta pääosin kohdassa 1 määritettyjen teemojen mukaisesti. Koulutukset sisältävät yhden lähi-/etätapaamisen jokaisen teeman osalta sekä lisäksi itsenäisiä tehtäviä. Koulutuskokonaisuuden laajuus on 18–36 tuntia. Osallistujalla on mahdollisuus osallistua myös vain osaan koulutusteemoista.
3. Osaamisen kehittymistä arvioidaan toteuttamalla koulutuskokonaisuuden alussa ja lopussa ammattilaisten ja opettajien osaamista ja asenneilmapiiriä mittaava kysely.

Työpaketti 2b: Sosiaalista hyvinvointia ja mielenhyvinvointia edistävän liikkumisen koulutus

1. Koulutusmateriaalin valmistelussa hyödynnetään valtion liikuntaneuvoston raportin suosituksia sekä työpaketin 1 kartoituksen tuloksia. Esimerkkejä liikuntaneuvoston selvityksen suosituksista: liikkumisen ja paikallaanolon vaikutus sosiaaliseen hyvinvointiin, liikkumisen ja paikallaanolon vaikutukset mielen hyvinvointiin, liikkuminen ja yhdenvertaisuus, soveltava liikkuminen, liikkuminen ja syrjäytymisen ehkäisy sekä liikkuminen ja arjessa pärjääminen.
2. Sote-ammattilaisille ja -opettajille toteutetaan koulutuskokonaisuudet sosiaalisesta hyvinvoinnista ja mielenhyvinvoinnista pääosin kohdassa yksi määritettyjen teemojen mukaisesti. Koulutukset sisältävät yhden lähi-/etätapaamisen jokaisen teeman osalta sekä itsenäisiä tehtäviä. Koulutuskokonaisuuden laajuus on 12–24 h. Osallistujalla on mahdollisuus osallistua myös vain osaan koulutusteemoista.
3. Osaamisen kehittymistä arvioidaan toteuttamalla koulutuskokonaisuuden alussa ja lopussa ammattilaisten ja opettajien osaamista ja asenneilmapiiriä mittaava kysely.

Työpaketti 3a: Liikkumisen edistämisen rakenteiden kehittäminen terveydenhuollossa

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille järjestetään johdolle ja työntekijöille suunnattuja työpajoja, joissa kehitetään hoitopolkua liikkumisen puheeksi otosta ja liikuntaneuvontaan ohjautumisesta. Eri yksiköjä yhdistetään työpajoihin, jotta palveluiden yhdenvertaisuus hyvinvointialueella toteutuu. Työpajoissa käsitellään mm. seuraavia aiheita: milloin ja kenen toimesta liikkuminen otetaan puheeksi, miten liikkumisen muutosta seurataan, miten liikkumisen puheeksi otto kirjataan potilasasiakirjoihin, sekä miten asiakas ohjataan liikuntaneuvontaan hyvinvointialueella tai kunnassa.
2. Toimintamallia ja jatkokehittämistarpeita arvioidaan ammattilaisille suunnatulla kyselyllä.

Työpaketti 3b: Terveysliikunnan sisältöjen kehitys oppilaitosten opetus- ja toteutussuunnitelmissa

Mukana olevissa sote-alan oppilaitoksissa järjestetään opettajille ja opetussuunnitelmatyöstä vastaaville henkilöille suunnattuja osallistavia työpajoja, joissa edistetään terveysliikunnan sisältöjen integrointia osaksi opetussuunnitelmia tai toteutussuunnitelmia. Koulutussisältöjä kehitettäessä huomioidaan valtion liikuntaneuvoston selvityksen koulutuskohtaiset suositukset terveysliikunnan opetettavista sisällöistä. Kehittämistoimenpiteet ovat hyödynnettävissä eri oppilaitoksissa.

Työpaketti 4: Viestintä

Hankkeesta viestitään kuukausittain ODL:n ja DIAK:in some-kanavissa (mm. asiantuntijakirjoituksia). Hankkeesta laaditaan mediatiedote hankkeen alussa ja tarvittaessa. Koulutusmateriaalit julkaistaan niin, että ne ovat valtakunnallisesti sote-ammattilaisten ja opettajien käytössä myös hankkeen päätyttyä.

Lisätietoja hakemuksesta

Kohderyhmä: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset (etenkin terveysasemien henkilökunta, kuten lääkärit, sairaanhoitajat, terveydenhoitajat ja lähihoitajat). Lisäksi varsinaisena kohderyhmänä on Pohjois-Pohjanmaalla työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuoltoalan toisen asteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen opetushenkilöstö.

Pohteella hankkeen ensisijaiseksi kohderyhmäksi on valittu terveysasemien työntekijät, joita on yhteensä 489 henkilöä. Koulutukset pidetään avoimena myös muille Pohteen työntekijöille. Diakonia-ammattikorkeakoululla on 17 sote-opettajaa ja Suomen Diakoniaopistolla on 13 sote-alan opettajaa Oulussa. Opettajien koulutukset ovat avoimia myös muissa Pohjois-Pohjanmaan oppilaitoksissa toimiville sote-opettajille.

Osallistujia: 150 työssä olevaa (ODL: 100, DIAK: 50)

Kohdealue: Pohjois-Pohjanmaa

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	614 841 euroa
Kustannusarvio/osatoteuttaja	ODL: 345 315 e, DIAK: 269 526 e
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	491 873 euroa (80 %)

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja tukee toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.2 Uutta osaamista työelämään. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (18,5/37 p.).

Hankkeella parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten ja sote-alan opetushenkilöstön osaamista terveysliikunnan edistämiseksi. Liikkumisen edistämisen sisällöt pyritään tuomaan paremmin esille tulevien sote-ammattilaisten koulutuksessa yhteiskehittämällä oppilaitosten kanssa opetus- ja toteutussuunnitelmia. Hankkeella tuetaan työelämän ja oppilaitosten välistä yhteistyötä ja osaamisen lisäämisen kautta hankkeella lisätään työhyvinvointia. Hanke tukee Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaa 2022-2025 (MAKO KT 1 A: Kestävää elinvoimaa investoimalla hyvinvointiin) ja myös hallitusohjelman Suomi liikkeelle -ohjelmaa.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai riittävästi pisteitä (18,5/37 p.).

Käsittelyt:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara -teemaryhmän käsittely 19.2.-8.3.2024.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 20.3.2024.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 24.4.2024.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan yhteistyöryhmä 8.5.2024.

Rahoittaja puoltaa hankkeen rahoittamista.